

BOYUN EĞME

● EMEK-SERMAYE

SINIF KARNEMİZDEKİ KIRIKLARI GÖRÜYORUZ

● 2021 Bütçe görüşmeleri sürüyor. Halkın payına yoksulluk düşerken, Erdoğan'ın gelecek yıl 88 bin lira maaş alacağını hepimiz öğrenmiş olduk. Ortada yaman bir çelişki var... Meseleyi Sayıştay eski denetçisi Kadir Sev'e danıştık. ● Sf 5

● SİYASET

YOKSULLUĞUN PANZEHİRİ: DEVRİM

● Devrim emekçiler için refah demektir, kalkınma, gelişme, ilerleme demektir. Bugün 103. yılında, yaşasın Ekim Devrimi! ● Sf 7

YOKSULLUK KADER OLAMAZ

● DEPREM

FELAKETİN SORUMLUSU DEPREM DEĞİL, SERMAYE DÜZENİ

● Kent planlaması doğru yapılırsa, tarlalara göz göre göre bina dikilmese, yapı denetimleri gerçekleştirilse, sağlıklı binalar inşa edilse, depremde ölen yüzü aşkın kişi şu an hayatta olabilirdi. ● Sf 6

● SİYASET

EMEKÇİLERİN CUMHURİYETİNDE SÖMÜRÜYE YER OLMAYACAK

● TKP Merkez Komite üyesi ve İstanbul İl Başkanı ile partinin 29 Ekim'de Bakırköy'de gerçekleştirdiği yürüyüşü konuştuk. Doruk, "Orada bulunanların esas duygusu meşruiyetti" diyor. ● Sf 8

● EMEK-SERMAYE

PATRONA TEŞVİK, İŞÇİYE KÖLELİK

● İşçinin Hukuk Köşesi'nde bu hafta son Torba Kanun ile getirilen düzenlemelere bakıyoruz. Esnek çalışmanın önü açıldı, işçinin kıdem tazminatı hakkı ortadan kaldırılıyor. Patrona ise İşsizlik Sigortası Fonu'ndan teşvik var! ● Sf 12

BAĞIŞ YAP, DESTEK OL

**HAYDİ UNUTMAYALIM, BİZ
GÜCÜ NEREDEN ALIRIZ?
DAYANIŞMA**

Türkiye Komünist Partisi, maddi kaynaklarını üyelerinin ve dostlarının, dışından tırnağından artırdıklarıyla partiye aidat ve bağış verenlerin katkılarıyla oluşturuyor. Türkiye Komünist Partisi'ne bağışlarınızla katkı koyabilirsiniz. Hesap numaralarımız şöyle:

T. HALK BANKASI

Kadıköy/İstanbul Şubesi

Şube kodu: 0140

Hesap no: 16000060

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR960001200914000016000060

YAPI KREDİ BANKASI

Ümraniye Çarşı Şubesi

Şube kodu: 1171

Hesap no: 87854153

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR490006701000000087854153

AKBANK

Bahariye Şubesi

Şube kodu: 0141

Hesap no: 0128702

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR320004600141888000128702

**BOYUN
EGME**

**BOYUN EĞME
HAFTALIK SİYASİ DERGİ
İmtiyaz Sahibi:**

Gelenek Basım Yayım ve Ticaret Ltd. Şti

Sorumlu Müdür: Mesut Gülççek

Tasarım: Uğur Güç

ISSN: 2564-7385

Adres: Osmanağa Mh. Osmançık Sk. No:9/16
Kadıköy - İstanbul

Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve
Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide
Cad. No: 9/Z Beylikdüzü-İstanbul

Pahalılığın bir çözümü var mı?

Geçmişte IMF borçlarını çevirebilmek için hükümetler "stand-by anlaşmaları" yapardı. Türkiye'ye yabancı bir heyet gelir, iyi kemer sıkıldıysa takdir eder, yeterli bulmazsa parmak sallardı. Pahalılık ve piyasalaşma boğazımızı sıkıkça IMF reçetelerine ve onu imzalayan hükümete lanet okurduk. Oysa şimdi ne IMF'ye borcumuz var, ne bize kemer sıkma önlemi dayatan var! Peki neden bir türlü rahatlayamadık?

AKP iktidarının hemen öncesinde kemer sıkma paketleri, Dünya Bankası'ndan hükümete transfer edilen Kemal Derviş'le birlikte zirve yaptı. AKP döneminde ise Dervişsiz Derviş programı, IMF'siz IMF programı uygulanmaya başladı. Yani dışardan dayatmayla değil içeriden gönüllü bir kölelik dönemine girdik. Kamunun verimli işletmeleri özelleştirilerek satıldı. Ya devleti söğüşleyerek ya da dışarıdan borçlanarak bu işletmelere "yatırımlar" yapıldı. Türkiye'de özel sektöre tanınan dış borç imkanları öyle genişledi ki IMF aracılığının olduğu dönemlerdeki borçlanmayı katladı. Şimdilerde, kriz koşullarında AKP sermayenin imdadına yetişiyor; özel sektörün borç yükünü kamu kaynaklarını kullanarak hafifletiyor. Sermayenin borçları yoksul halka ödetiliyor.

SADECE BEYAZ EŞYA DEĞİL, GIDA ÜRETİMİNDE DE DIŞA BAĞLIYIZ

İhracat yapıyoruz diye diye dışa bağımlılıkta zirve yaptık. Üstelik bu sadece otomotiv, beyaz eşya gibi ihraç ürünlerinin içindeki yüksek ithal girdilerle

ilgili değil. Yerli tarımsal üretim de dış piyasalar tarafından belirleniyor ve tüketicinin cebini yakıyor. Mazot, gübre, ilaç, tohum, yem gibi hemen tüm üretim girdilerinde dışa bağımlıyız. Devletin üreticileri desteklemeyi bıraktığı, onları piyasa zorbalığına teslim ettiği koşullarda neredeyse tüm ürünlerde ülke kendine yeterliliği yitirdi, ithalata muhtaç hale geldi. Dolara endeksli gıda fiyatları halkı doğru düzgün beslenemez hale getirdi.

AKP'nin en önemli marifeti Türkiye'yi sermayenin sınırsız talanına açmak oldu. 1995'te Gümrük Birliği Anlaşması yapılmıştı; AKP döneminde Türkiye sanayisi ve tarımı Avrupa Birliği dahilindeki büyük tekelere tam bağımlı hale geldi. Aynı şey enerjide Rusya'yla ve İran'la yaptığımız ikili anlaşmalar için de geçerli. Avrupa'ya alternatif ortaklarımız olsun denirken yeni dışa bağımlılıklar yaratıldı.

EL YAKAN FATURALARIN NEDENİ ÖZEL ŞİRKETLER

Nedeni basit: Türkiye'de üretimi ve dağıtımı "yerli" ve yabancı şirketlerin çıkarları belirliyor. Hepimizin şikayet ettiği elektrik ve doğalgazın pahalılığı, bu kaynakları şirketlerin yönetmesinden kaynaklanıyor. O yüzden Zonguldak'ta veya Doğu Akdeniz'de "bize ait" enerji kaynakları bulunsa da sonuç değişmeyecek. Kazanan şirketler, kaybeden emekçiler olacak.

Kapitalizmde pahalılığın bir çözümü yok. Kendine yeterli, kamucu ve planlı bir ekonomide ise pahalılık gibi bir gündem olmayacak. İspatı mı? Bugün 103. yılını kutladığımız Ekim Devrimi'ne bakın yeter!

● SAMANALTI / Sait Munzur

● **KAPAK**

İŞSİZ DE YOKSUL, ÇALIŞAN DA

TÜRKİYE'DE EMEKÇİLER AÇLIKLARLA YÜZ YÜZE

Türkiye'de işsizlerin sayısı 10 milyona dayandı. Çalışanların milyonlarcası asgari ücretin yarısına mahkûm edilmiş durumda. Türkiye'de yoksulluk, açlık manzaraları yaratacak seviyelere ulaşıyor artık.

Bir yanda hızla tırmanan döviz kuru, diğer yanda her ay açıklanan işsizlik ve yoksulluk verileri, soğuk rakamların ardında hızla vahimleşen bir felaket tablosunu anlatıyor bize. "Nasıl bir ülkeye dönüştürüyoruz biz?" diye isyan ettirecek türden bir tablo... Öyle bir ülke ki, işsiz sayısı 10 milyonu bulmuş. Çalışabilecek durumda olan yetişkin insanımızın üçte birinin eli kolu bağlı, çaresizliğe itilmiş.

Bir 10 milyon kişi de asgari ücretle çalışıyor. Ama normalde beslenme, barınma, giyim, ısınma, ulaşım gibi en temel ihtiyaçlara yetmesi gereken o asgari ücret gıda harcamalarına bile yetmiyor artık. Aileleriyle birlikte aşağı yukarı 40 milyon insanımızın açlık tehlikesiyle burun buruna olduğu anlamına geliyor bu.

Üstelik bir işyerinde çalışıyor gibi görünse de o asgari ücreti bile alamayan milyonlar var. AKP'nin salgın günlerinde patronlar için çıkardığı kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin düzenlemesi, milyonlarca emekçinin asgari ücretin yarısını bile bulmayan sefalet ücretlerine mahkûm edilmesine yol açtı.

HEP BİRLİKTE Mİ YOKSULLAŞIYORUZ?

Medyada her gün tartışılıyor ülke ekonomisi. Pandemi deniyor, kriz deniyor, dövizdeki yükselme deniyor... Bunların hepsi sanki hepimizi eşit düzeyde etkileyen faktörlermiş gibi tartışılıyor. Halbuki gerçek durum farklı.

Pandemi de, kriz de, dövizdeki yükselme de emekçi sınıfların üzerine çöker-

ken tüm bunlardan kazanan, servetlerine servet katan bir kesim var. Pandeminin ilk dört ayında ülkedeki milyoner sayısında muazzam bir artış yaşandı. Şubat ayında hesabında 1 milyon TL ve üzeri para bulunanların sayısı 236 bin 370 iken, koronavirüsle geçen Mart, Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında bu sayıya 32 bin 232 yeni patron eklendi. Türkiye'de milyonlar açlıkla yüz yüze gelecek kadar yoksullaşırken patronlar zenginleşiyor. Daha doğrusunu söyleyecek olursak; patronlar zenginleşsin diye emekçiler yoksullaşıyor.

Bu gerçeğin farkında olmak, çaresizliğin tek ilacı. Türkiye'de emekçiler, kendilerini açlıkla terbiye etmeye yeminli bu gidişatın sorumlusunun patronlar olduğunu fark ettiklerinde çaresizliğin yerini mücadele alacak.

KIYAMET KAPİTALİZMİN TA KENDİSİDİR

Bir yanda sırça köşklerinde oturup hesabı öteki tarafa bırakmayı salık verenler var; diğer tarafta emekleri için mücadele edenler...

Kuraldır, ne zaman yoksulluk artsa, ne zaman bir felaket olsa gericiliğin sesini daha yüksek perdeden duyuyoruz. Miting meydanlarında, cuma fetvalarında sahiplerinin niyetlerini dillendirir gericiler. Yaşanan eşitsizlikleri, hak gasplarını perdelemeyi birinci görevleri bilirler.

Paragöz patronlar yüzünden malzemedan çalarak yaptıkları evler, insanların başlarına yıkılırken, akıllarına ilk gelen 'öteki taraf' olur. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş "Esasında deprem afeti bize hem dünya için, hem de ahiret için bir uyarıda bulunuyor. Deprem, kıyametin bir örneğidir, alıştırmasıdır." derken asli görevini yerine getiriyor. Ne malzemedan

çalan müteahhitin, ne dere yatağına inşa edilen apartmanların lafi ediliyor. Aslında İzmir'deki apartmanın başına gelenler meseleyi gayet güzel anlatıyor... Yıkılınca fark edildi ki ayakta tutan kolonları islami marketler kesmiş!

HİÇBİR HESABIMIZI SONRAYA BIRAKMAYACAĞIZ

Okullar kapalı, on binlerce çocuk eğitimden uzak; ama kuran kursları açık. Sokak röportajlarında kendilerine mikrofon uzatılan çocuklar, hiç değilse ahireti kurtarmaya çalıştıklarını anlatıyorlar.

Anneleri babaları günlük 39 lirayla açlığa mahkûm edilirken yoksulluk güzellemesi yapmayı, şükretmeyi öğretiyorlar çocuklarımıza. "Bunlar bizim imtihanımız"dır, "öteki tarafta mükâfatını alacağız"dır, "bu halimize de şükür"dür...

Pandemiye, krizi bahane edip emekçilerin haklarını gasp eden,

ücretsiz izin uygulamasını uzattıkça uzatan AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Camiler ve Din Görevlileri Haftası'nda yoksulluk güzelleme yapıyor. "Dünya tarlasına iyilik eken ahiret hayatına iyilik toplamaya devam eder. Bu hayatın albenisine kendisini kaptıran insan, dünyasını da ahiretini de kaybeder. Müminin görevi varlıkta şımarmamak, yoklukta sabretmektir. Gerçek mümin acıyı bal eyleyendir." diyor.

Düzenin sıvaları iyice dökülürken, emekçi halk evine ekmek götüremezken kimse sesini çıkarmasın, hakları için mücadele etmesin diye uğraşıyorlar. Tek kutsal sermaye olanlar bize muhtaçlığı reva görüp, ahireti işaret ediyor. Birliğimizden, mücadelemizden, yapacaklarımızdan korkuyorlar.

Korksunlar, görülecek ne hesabımız varsa göreceğiz, hiçbirini sonraya bırakmayacağız.

Bugünden dayanışmayı öreceğiz, yarın sosyalist iktidarı kuracağız!

Kapitalizm bize bencilliği, umursamazlığı, hafızasızlığı vaaz ediyor. Dün olanı bugün unutun, dün öleni bugün hatırlamayın diyor.

Bugünkü düzenin, yani Koç'ların, Sabancı'ların, BiM'lerin düzeninin mantığı şu: Birileri yukarıda iyi bir şeyler yapacak ki, altta kalan halk katmanlarına da o biraz olsun nüfuz edebilsin. Ülke en tepesindekiler geliştikçe gelişsin, kalkınsın, bizim payımıza da üç beş bir şey düşsün. İşte bu işlemiyor. İşlemez zaten; çünkü bu denklemde bir terslik var. Her gün işe gitmemize, saatlerce çalışmamıza rağmen bizim payımız sürekli küçüldüğü için üsttekiler zenginleşebiliyor.

Dahası kapitalizm bize bencilliği, umursamazlığı, hafızasızlığı vaaz ediyor. Dün olanı bugün unutun, dün öleni bugün hatırlamayın diyor. Sonuçta bunu başarabildiği ölçüde

de bir bütün olarak yoksullaşıyoruz, yaralanıyoruz ve de ölüyoruz. Her yıl şiddetli depremlerin yaşandığı bir ülkede hâlâ bu kadar kayıp başka türlü nasıl yaşanabilir? Aynı ülkede her yıl inşaat patronları en zengin ilk on listesine giriyorsa olur işte... Açın bakın, listede Rönesans'ın patronu da var, Doğuş da var, Limak da var.

Bizi anlamalarını, acımızı paylaşmalarını, empati yapmalarını patronlardan bekleyemeyiz. Ne zaman ki inşaattaki işçi, marketteki kasiyerin, dışıdaki hemşirenin sesini duyacak, ne zaman ki çıkarlarının ortak olduğunu fark edecek, ne zaman ki birbirinin elini tutacak, işte o zaman yoksulluk da,

ölüm de kader olmaktan çıkacak.

Önümüz kış, ihtiyaçlar da artacak, fiyatlar da, yoksulluk da... Zor bir kış olacak. İnsanca yaşanacak bir ücreti çok görenler, belki bir yerlerden tepemize çay paketi fırlatacak. Makarna, bulgur, belki kömür dağıtacak. Kolon kesen dincilerin sadakasına karnımız tok!

Biz bize salık verilenin tersini yapacağız. Bugün Semt Evleri'nde,

mahallelerde, iş yerlerinde emekçiler arasında dayanışmayı öreceğiz. Yarın ülkeyi sağlam kolonlar üzerinde yeniden inşa edecek, kimsenin kimseye muhtaç olmadığı sosyalist iktidarı kuracağız. O iktidarda, bugün deprem nedeniyle, yoksulluk nedeniyle, açlık nedeniyle kaybettiğimiz emekçi kardeşlerimizin hiçbirinin hatırası silinmeyecek.

● **EMEK-SERMAYE** 2021'İN BÜTÇESİ:

'Sınıf karnemizdeki kırıkları görüyoruz'

Meclis, 2021 bütçesini görüşüyor. Halk günden güne yoksullaşırken, Erdoğan'ın gelecek yıl 88 bin lira maaş alacağını hepimiz öğrenmiş olduk. Fakat bundan belki daha önemlisi, kamu kaynaklarının hangi yollarla kimlere transfer edildiğini anlamak.

2021 bütçe görüşmeleri sürerken, meseleyi Sayıştay eski denetçisi Kadir Sev'e danıştık. Sev, geçmişe göre çok daha parçalı ve denetimsiz bir bütçe süreci işlediğini anlatıyor. Geçmiş-bugün karşılaştırmasında, aradaki farkın bürokratik yöntemlerden ziyade emekçi mücadelesinin gücüne bağlı olduğuna işaret ediyor.

ACELE YAĞMA

Kadir Sev öncelikli olarak ülkede tek bir bütçenin olmadığını hatırlatıyor. Sev'in ifadeleriyle "Sermayeden gelen sinyallere göre biçimlendirilen ve sır gibi saklanan" fonlar var. 1980'den sonra Meclis denetiminden muaf tutulan fonlar, kamu mali yönetimini "esir almış" durumdadır. Sev, bugün kaynakların "kamu mülkiyetindeyse doğrudan, değilse acele kamulaştırılıp yağmaya sunulduğunu" söylüyor. Yani bu işlemler için Meclis onayına gerek bile duyulmuyor.

Serbest piyasada kaynakların nasıl paylaşılacağına patronların karar verdiğini biliyoruz. Peki ya bütçe deyince bu nasıl işliyor? Sev şöyle açıklıyor: "Bütçelerde, kamu gelir ve giderlerinin hangi sınıfların çıkarına olacağı, nasıl bir anlayışla toplanıp-harcanacağı bilgileri yer alır. Kimin ne aldığına baktığımızda sınıfların, ara katmanlarının, siyasetteki güçlerinin düzeyini görürüz. Buna 'sınıfların karnesi' diyelim isterseniz." Sev, buna rağmen bütçe tartışmalarının önemsiz olmadığını söylüyor, çünkü "eksikli de olsa karnemizdeki kırıkları görüyoruz."

DENETİMDEN MUAF FONLAR ÇOĞALDI

Türkiye'de bütçe sürecinde Meclis, yürütmeye gelir toplama ve harcama yetkisi verir. Dönem sonunda hesabını sorar. Hesap sorma işlemini bir uzman kuruluş olan Sayıştay aracılığıyla yapar. Ancak 1980 sonrasında önce Sayıştay denetiminden

BÜTÇEYİ BELİRLEYEN BEŞ YILLIK KALKINMA PLANLARININ ESPRİSİ NEYDİ, AKİBETİ NE OLDU?

"Plan arayışları ülkemizde 1960'ların ürünüdür. Sermayenin, dünyayla bütünleşebilecek erişkinliğe ulaşabilmesinde bir araç olarak düşünülmüştür. Ancak plan düşüncesinin yerleştirilmesi kolay olmamıştır. Yerleştirilmiş olduğu da kuşkuludur. Sermaye sınıfı, kendi içinde bile anlaşamamıştır. Bugün bile Demirel'in o yıllarda ettiği "Plan değil pilav gerek" cümlesi benim kuşağımdakilerin kulağında yankılanır. Planın şöyle bir kurgusu vardır: önce ülke öncelikleri belirlenir, sonra kaynaklar belirlenen önceliklere uygun biçimde, bütçeler aracılığıyla dağıtılır. Özel sektörün belirlenen önceliklere uygun yatırımları ise bütçeler aracılığıyla desteklenir.

Kapitalist düzende ülke önceliklerini siyasal iktidarlar değil, sermaye belirler. Bu yüzden de planların yapılması ve uygulanmasına pek olanak yoktur. Herkes gücü oranında çekiştirir; gücü oranında pay alır. Nitekim onca iyiniyetli girişimlere karşın sürdürülememiş; Devlet Planlama Örgütü Turgut Özal'ın takunyalılarına terk edilmek zorunda kalmıştır. Planlama çabalarının daha baştan başarısızlığa yazgılı olduğunu söylemek iddialı olur. Eğer emekçiler; kamucu politikaları savunanlar güç ve kararlılıklarını siyaset meydanlarında gösterebilirdi, bugünden daha iyi durumda olabilirdik."

muaf tutulan kamu fonları çoğaldı, katma bütçeli KİT gibi kuruluşlar anonim şirketlere çevrilerek kamu bütçesinden çıkarıldı, giderek özelleştirildi. 2018'de yürütme Meclis karşısında sorumsuz hale getirildi.

Türkiye'de kısmi de olsa yapılan planlamadan yıllar önce piyasacı politikalarla vazgeçmişti. Yine de yıllık bütçelerin halen 5 yıllık planlar ve 3 yıllık programlara uygun yapılması gerekiyor. Ancak Sev, bugün bırakın böyle bir tutar-

lılık gözetmeyi, rakamlarla bile oynadığını söylüyor. Bu koşullar altında "Parlamentonun bütçe hakkı" denilen denetim sürecini mevcut Meclis'ten ve Sayıştay'dan beklemek beyhude. Bunu ancak emekçilerin örgütlü mücadelesi ikame edebilir.

Yalnız Saray harcamalarına karşı değil patronlara verilen teşvikler, vergi muafiyetleri karşısında eğitim, sağlık, konut, insanca ücret için verilecek bir mücadeleyle...

Kadir Sev

► SOSYALİZM: EMEKÇİ İNİSİYATİFİYLE PLANLAMA

Türkiye Komünist Partisi'nin Toplumcu Anayasası, sosyalizmde bütçe ve planlamanın nasıl işleyeceğinin temellerini sunuyor. Emekçilerin yerel iktidar organlarına bağlı bir Meclis; Meclis'in tam yetkili olduğu bir bütçe süreci; bütçeyi belirleyen ve yine emekçi inisiyatifiyle geliştirilen merkezi planlama.

Madde 9- Türkiye Cumhuriyeti'nde yasama, hükümet oluşturma ve yürütmeyi denetleme konularında en yüksek organ Yüksek Meclis'tir. Yüksek Meclis, yerel iktidar organlarıyla bağlantılı olarak çalışır ve onlarla bir bütün oluşturur. Yüksek Meclis iç ve dış politika, savunma, eğitim ve sağlık, merkezi planlama, dış

ticaret ve merkezi bütçenin hazırlanması konularında kendi görev ve yetkilerini başka organlara devredemez ve paylaşamaz. (...)

Madde 23- Bütün ekonomik etkinlikler ve ekonomik gelişme, merkezi olarak planlanır. Planlama sınıf çelişkilerinin ortadan kalkmasını, ekonominin bütün öğelerinin uyumunun sağlanmasını, ülkenin bağımsızlığının pekiştirilmesini ve üretimin toplum yararına ve doğaya zarar vermeden gerçekleşmesini hedefler. Planlama, tabandan başlayarak emekçi inisiyatifinin gelişmesi ve üretim sürecindeki karar mekanizmalarının paylaşımcı ve katılımcı bir nitelik kazanması ile yaşama geçirilir. (...)

TOPLUMCU ANAYASA
İÇİN TASLAK

İNSANLAR CAN DERDİNDE, PATRONLAR PARA!

Kâr hırsı ve sömürü, hiçbir zaman ara vermiyor, depremde bile...

Deprem yüzümüze çarptığı gerçeklerden biri de, bir kez daha patronlarla emekçilerin aynı gemide olmadığı oldu. İzmir halkı, yaşanan can kayıplarının acısını yaşarken, enkaz altında kalanlar için arama kurtarma çalışmaları sürerken, patronlar emekçileri hasarlı işyerlerinde çalışmaya çağırdı. Üstelik artçılar daha devam ederken... İşte konuya dair emekçilerin PE Ağı'na yaptığı ihbarlar:

Pek çok AVM'de işçilerin deprem anında ve sonrasında dışarı çıktıkları süreler "çalışılmayan süre" olarak mesai ücretlerinden kesildi. Mavi Bahçe AVM'de ve Gazemir Optimum'da hasar olmasına rağmen işçiler işe çağırıldı.

Ağır hasarlı Bayraklı Adliyesindeki

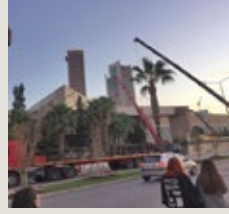
emekçiler, Pazar günü adliyeyi toplayıp temizlemek için işe çağırıldı.

Bayraklı'da bir kulede bulunan, 200 kişinin çalıştığı Şenol Hukuk Bürosu, kolonlarda hasar olmadığını söyleyerek çalışanlarını işe çağırıldı.

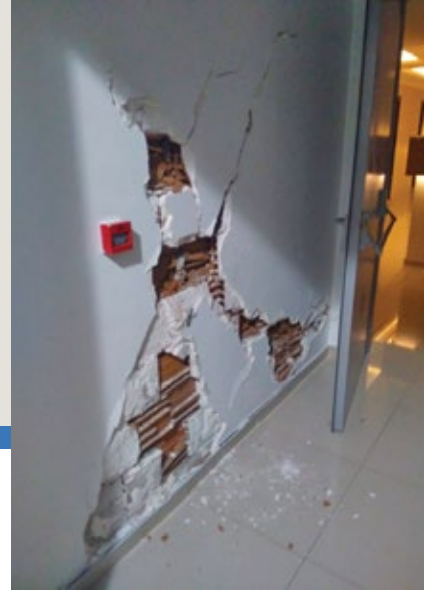
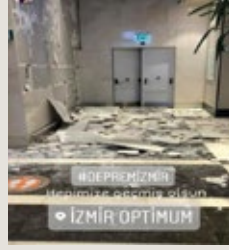
Hasarlı işyerlerinden Karşıyaka KFC şubesi, depremin hemen ertesi günü çalışanlarını işe çağırdı.

Ağır hasarlı Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Doğumevi binasında sağlık emekçileri çalışmaya mecbur bırakıldı.

Bayraklı Haydar Aliyev Caddesi'nde bulunan çok sayıda ofiste, ağır hasarlara rağmen hiçbir tespit yapılmadan günlerce binalara giriş çıkışlar devam etti.

İzmir Optimum AVM, Şenol Hukuk Bürosu ve Bayraklı Adliyesi'nden PE Ağı'na iletilen hasar görüntüleri

Felaketin sorumlusu deprem değil, sermaye düzeni

Kent planlaması doğru yapılırsa, tarlalara göz göre göre bina dikilmese, yapı denetimleri gerçekleştirilse, sağlıklı binalar inşa edilse, depremde ölen yüzü aşkın kişi şu an hayatta olabilirdi.

İzmir, yaklaşık bir hafta önce Seferihisar açıklarında meydana gelen 6.9 şiddetindeki depremle sarsıldı. Sonuç bilindik: Yüzlerce insan yaralandı, yüzü aşkın insan hayatını kaybetti, yirmi bina yıkıldı. Üstelik yıkılan binalar arasında bir kaç senelik olanlar da vardı; ama ölenler arasında milyarlar yoktu, kolonları kesip market açan BİM hissedarları yoktu, Bayraklı'nın ortasına iki çirkin kuleyi konduran Sancak ailesi de yoktu. Deprem uzmanı Övünç Ahmet Ercan'ın deyişiyle, bu depremde de ölenler zenginler değil yoksullar olmuştu.

Tüm bu felaketin en çok yoğunlaştığı ilçe Bayraklı, ya da coğrafi adıyla Bornova/Bayraklı Ovası oldu. Ve bu durum elbette tesadüf değil.

SEBZE TARLALARINA APARTMAN DİKTİLER

Konunun uzmanları depremden en çok etkilenen Bayraklı - Bornova arasındaki bölgenin alüvyonal yapıda yumuşak topraktan oluştuğunu, çok yakın bir zamana kadar buraların sebze tarlası olduğunu söylüyor. Ancak ne zaman ki Bayraklı "yeni kent merkezi" olarak ilan ediliyor, adliye binası bile buraya taşınıyor, "İzmir'in Manhattan'ı olacak" diye gökdelenler dikilmeye, hastaneler, iş merkezleri açılmaya başlanıyor; işte o zaman sebze tarlaları yerini işyerlerine yakın kümelenmiş apartmanlara bırakıyor. Ve sadece sekiz yıl gibi kısa bir zamanda, ova niteliğindeki tüm araziler inşaat şirketlerine parselleniyor.

ZEMİN KATLARIN KOLONLARINI KESTİLER

Ama iş inşaat patronlarının ceplerinin dolmasıyla bitmiyor; ya market zincirleri, onların neyi eksik? Binaların yükünü taşıması için inşa edilen zemin katların duvarları yıkılıyor, kolonları kesiliyor, ve girişlerine BİM tabelası asılıyor. Böylece market hissedarlarının da yüzü gülüyor. Sonuçta deprem olması her an olası, fay hatları üzerindeki bir kentte sırf sermayenin yüzü gülsün diye için halkın yaşam hakkı hiçe sayılıyor; adeta göz göre göre cinayet işleniyor.

Oysa kent planlaması doğru yapılırsa, tarlalara göz göre göre bina dikilmese, yapı denetimleri gerçekleştirilse, sağlıklı binalar inşa edilse depremde ölen yüzü aşkın kişi şu an hayatta olabilirdi. Kâr, rant, sömürü insan hayatından daha değerli olmasa bunlar gerçekleşebilirdi pekâlâ. Kent merkezleri halkın değil sermayenin yararına belirlense... Konutlar zenginleşmek için

değil, insanların en iyi şekilde barınması için inşa edilse... Ama tercihlerin sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda şekillendiği bir düzende bunların hiçbiri mümkün değil. Bu düzen sürdükçe de, uygun-suz yapılaşmalar var olmaya, market zincirleri kolonları kesmeye ve her deprem olduğunda binalar çökmeye devam edecek. Aslında çöken sadece bir kentten ibaret de değil; ekonomisiyle, eğitim, sağlık, yargı sistemiyle, sandıklarıyla, parlamentosuyla, halk nezdinde hiçbir güven uyandırmayan kurum ve kuruluşları ile, adeta kolonları kesilmiş bir ülke çöküyor. Ve salgınlarla, depremlerle, iş cinayetleriyle yaşamı pamuk ipliğine bağlı olan biz emekçileri, yaklaşan enkazın altından kurtaracak tek bir şey var: Örgütlülük. Bayraklı'da ufacık bir parkta kurulmuş birkaç çadırın etrafında örülen dayanışmanın sırrı burada saklı. Yaşadığımız acıların ilacı, gelecek güzel günlerin anahtarı da orada.

Yoksulluğun panzehiri: Devrim

Devrim emekçiler için refah demektir, kalkınma, gelişme, ilerleme demektir. Bugün 103. yılında, yaşasın Ekim Devrimi!

Türkiye’de gözünüzü kulağınızı nereye çevirirseniz aynı şey konuşuluyor: Ekonomik kriz. Emekçilerin cebinden çok şey çıkıyor, harcadığı alın teri artıyorsa biliyoruz ki bunlar, patronların kasalarını daha fazla doldurduğu anlamına geliyor. Sömürü düzeninin yasası bu. Gördüğümüz gerçek ise son derece sade: Emekçiler ellerindeki bütün hakları hızla kaybeder, alım güçleri istikrarlı biçimde erirken zenginleşenler, varlıklarının kaynağını kurdukları düzenin “mutlaklığına” borçlu. Yalnız Türkiye’de değil, dünyanın geri kalanında da...

FARKLI BİR DÜNYANIN KAPILARINI ARALAMAK

Tarihin doğruladığı bir gerçek var: Geçmişe göre insanların daha ümitli, daha insani koşullarda yaşaması, düzen değişikliğinin ne kadar talep edildiğine bağlı. Emekçilerin devrim için örgütlenmesi, egemen sınıfların her zaman silkinip, bazı tavizleri vermesi anlamına geldi. Başka bir ifadeyle düzenin “mutlak” olmadığını hissedildiği her an, düzenin sahipleri frene basmak zorunda kaldı.

103 YIL ÖNCE İŞÇİ VE KÖYLÜLER YOKSULLUĞA KARŞI AYAĞA KALKTI

Bu tavizler ile yetinilmeyen, sömürünün azı çoğu olmaz denilerek emekçilerin egemen sınıfın sırtına tekme bastığı ve farklı bir dünyanın kapılarının aralandı-

ğı tarih ise bundan 103 yıl öncesi, Büyük Ekim Devrimi. Rusya’da işçi ve köylüler, savaşla birlikte katlanılmaz hâle gelen yoksulluğa karşı ayağa kalktı ve bu yoksulluğun sorumlularından hesap sordu. Kısa sürede Rusya’yı takip ederek çok büyük bir coğrafyaya yayılan devrim, tarihte görülmedik bir kalkınma hamlesini gerçekleştirdi ve savaşla dağılmış, sanayileşmemiş, çoğunluğu okuma yazma dahi bilmeyen emekçilerin kurduğu bu ülke, dünyadaki tüm işçiler için bir “çekim merkezi” hâline geldi.

Nasıl çekim merkezi olmasın? SSCB kurulu henüz 10 yıl dolmamışken milyonlarca işçi tarihte daha önce görülmemiş hakları elde ediyordu. Yalnızca tarihçilerin belgeleri değil, SSCB’de ajanlık faaliyeti yürüten CIA verileri de Sovyet vatandaşlarının, daha önce büyük kıtlıklarla sınanan bu topraklarda kurulan büyük çiftlikler, ya-

pılan planlama hamleleri sayesinde ortalama yaşam süresini iki katına çıkardığını, yoksulluğu yok ettiğini doğruluyor.

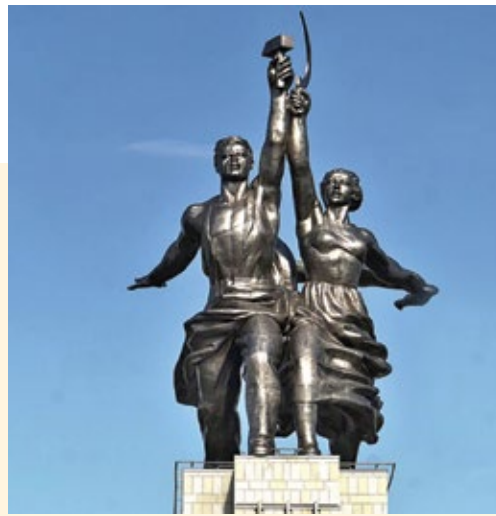
Aynı esnada dünyanın diğer yakasında işsizliğin ve yoksulluğun milyonlarca insanı vurduğu bir ekonomik kriz patlamıştı. Sovyetler Birliği vatandaşı işçiler 1936’da kabul edilen yeni Sovyet Anayasası ile devrimin meyvelerini toplarken, ABD’de “Birader, 10 kuruşun var mı?” sözleriyle şarkılar besteleniyordu (Brother, can you spare a dime?).

TARİHİN DOĞRULADIĞI YÖNTEMLE YENİDEN AYAĞA KALKABİLİRİZ

İşin özeti, yaşayan ve büyüyen bir olgu olarak devrim, dünyanın tamamında işçi sınıfına umut olacak biçimde ete kemiğe bürünmüştü. Türkiye de bu umudun bir parçası oldu. Ekim Devrimi önce genç Cumhuriyet’in Kurtuluş Savaşı esnasında en ciddi dostu ve destekçisi oldu, ardından kazanımlarıyla 60’larda toplumsal olarak geniş kesimlerde örgütlenmeye başlayan işçi sınıfına ilham. Bugün aynı ilham vericilikle duruyor önümüzde...

Sovyetler Birliği’nin varlığının dolaylı etkisine bir örnek: Türkiye’de iş kanununa dönük çoğu kazanım... Zira Saraçhane Mitingi ve Kavel Direnişi’nin ardından düzen solcusu Ecevit “Er veya geç işçiler temel hak ve özgürlüklerini isteyecekler. İş bu noktaya geldiğinde gözlerini kuzeye veya güneye çevirmemeleri için şimdiden bu yasaları bizim çıkarmamız gerekiyordu.” demişti. Düzenin egemenleri, işçiler devrim fikrine sarıldığında panikleyip taviz veriyordu çünkü.

Ve bugün Türkiye’de emekçiler, onlarca yıl önce elde edilen hakları dahi kaybetmişse çözüm, azla yetinmemektir. Çözüm, tarihin doğruladığı yöntemle ayağa kalkmaktır: Devrim için örgütlenmek.

Sovyet kadın heykeltıraş Vera Mukhina’nın İşçi ve Kolhozcu Kadın heykeli devrimi, devrimin emekçilere verdiği özgüveni, birlikte ileriye doğru koşturmayı anlatıyor.

► SSCB’NİN İŞÇİ SINIFI ADINA BAZI KAZANIMLARI:

- Günlük çalışma saatinin 7’ye indirilmesi
- Ücretsiz barınma hakkı**
- Temel ihtiyaçlara dair giderlerin, ortalama işçi maaşının %2’si kadarına eşit olması
- Nitelikli tıbbi hizmetlerden ücretsiz faydalanma**
- Üniversite düzeyine dek ücretsiz eğitim
- Yıllık 28 ücretli izin günü**
- Bir yıla kadar kısmi ücretli doğum izni, bu süre içinde işten çıkarılmama zorunluluğu ve ücretsiz kreş.

— **• SİYASET** HAKLI OLAN BİZİZ, ADALETLİ OLAN BİZİM TALEPLERİMİZ

Emekçilerin cumhuriyetinde sömürücülere yer olmayacak

TKP 29 Ekim'de yasaklara ve polis ablukasına karşı Cumhuriyet için yürüdü. Yürüyüşü TKP Merkez Komite üyesi ve İstanbul İl Başkanı Senem Doruk'la görüştük.

29 Ekim'de yasakları dinlemiyoruz. "Cumhuriyet için Yürüyoruz" dediniz, polis ablukasına da olsa Bakırköy'de dediğiniz saatte dediğinizi yaptınız. Ne gibi tepkiler aldınız?

Yürüyüş sonrası çok olumlu tepkiler aldığımızı söyleyebilirim. Çünkü mesele yalnızca polis ablukasına karşı durmak ve dediğimizi yapmak değildi. 29 Ekim'de TKP sokağa çıkarken; ilanının 100. yılına yaklaşırken, yıkılan cumhuriyetin değerlerine sahip çıkmak ve emekçilerin cumhuriyeti için mücadeleyi yükseltmek amacı taşıyordu. Bu nedenle bu yürüyüşe

özel bir önem verdik. Ayrıca biliyorsunuz, düzen şu an pandemiyi her açıdan avantajla dönüştürmek konusunda mutlak bir ortaklığa sahip. Patronlar emekçileri sömürmek için nasıl pandemiyi bahane ediyorsa, iktidar da sokağa çıkmayı, sokakta siyaset yapmayı pandemi bahanesiyle yasaklamaya kalkıyor. İşte 29 Ekim'de TKP buna "Dur!" dedi. Gelen olumlu tepkilerin bir nedeni de bu yasaklamalara boyun eğmeyeceğimizi göstermemiz oldu. Sokakta siyaset yapmayı kriminalize etmeye çalışan iktidar ve her defasında buna çanak tutan muhalefete karşı bir söz söyledik. Üstelik bu sözü cumhuriyet için söyledik.

Cumhuriyet fikrine sahip çıkmamıza, sosyalist cumhuriyet için mücadelemizi ve kararlılığımızı 29 Ekim günü sokakta ilan etmemize yönelik olumlu tepkiler TKP'ye güç verdi. O gün bizimle birlikte yürüyen, polis baskına pabuç bırakmayan, dimdik duran tüm emekçilere bir kez daha Boyun Eğme Dergisi aracılığıyla teşekkür etmek istiyorum. Bu kararlılık, bu karanlık düzeni yıkacak olan iradeyi temsil ediyor.

O GÜN ORADA BULUNAN KİŞİLERİN DUYGUSU MEŞRUIYETTİ

Yürüyüşte yaptığımız konuşmada çok dikkat çekici bir söz vardı: "Bugün yürüyüşe izin vermeyenler biz sosyalist cumhuriyeti kurduğumuzda arkalarına bakmadan kaçacaklar" demiştiniz. Burada büyük bir özgüven, büyük bir cüret var. Nereden geliyor bu?

Az önce belirttiğim gibi, o gün orada

gördüğüm kararlılık ve boyun eğmeme iradesi bu cüretin nedeni. Açıkça söyleyebilirim, o gün, o yürüyüşe katılmak için gelen insanların “korku” duygusu ile karşı karşıya kalması beklenirdi. Çünkü yüzlerce kolluk kuvveti, yürüyüşün başlayacağı alana saatler öncesinde yerleştirilmiş ve yürüyüşü engellemek için görevlendirilmişti. Fakat o gün orada neden bulunduğunu bilen yüzlerce kişinin hissettiği tek duygu meşruiyetti. Yasaklamaların, polis barikatlarının o gün orada bulunan emekçileri durduramayacağı o kadar açıktı ki... İşte bu kararlılık, irade ve meşruiyet bize bu özgüveni veriyor. Paradan, kâr hırsından, sömürden başka bir şey düşünmeyen sermayeye, emekçilerin cumhuriyetinde yer olmayacak. Haklı olan biziz, adaletli olan bizim taleplerimiz. Bu nedenle korkuyu hisseden taraf hep onlar olacaklar. Yürüdüğümüz zaman korkacaklar, eşitlik dediğimiz zaman korkacaklar ve en önemlisi Sosyalist Türkiye’yi kurduğumuzda korkup arkalarına bakmadan bu ülkeyi terk edecekler.

Pandemi ile birlikte iktidar bu olağanüstü durumu kendi lehine kullanabilmek için birçok faaliyeti, en başta da örgütlenme hakkını ve siyasi faaliyetleri yasakla-

maya kalktı. Grevler yasaklandı, toplantılar yasaklandı... Yurttaşların Cumhuriyet gibi temel bir değeri bile savunmasına tahammüllerinin kalmadığını görüyoruz. Niçin bu kadar korkuyorlar? Sebep halkı virüsün yayılmasından korumak değil herhalde... İktidarın salgın yönetimi bir skandal. Alınması gereken önlemlerin hiçbirini

almayan iktidar, iş emekçilerin haklarına ve siyaset yapma kanallarına geldiğinde pandemiye hatırlıyor. Pandemi süresince iktidar ve yandaşlarına her şey serbest, hakkını arayan emekçilerin grev yapması, eylem yapması, hatta bir araya gelmesi yasak. Bu konu inandırıcılığı o kadar yitirdi ki... Konunun pandemi olmadığını herkes biliyor.

Zaten bu nedenle bu kadar korkuyorlar. Yalnız pandemiye bahane ederek sokağa çıkmayı yasaklayanların tek sorumluluğu olmadığını da hatırlatmak istiyorum. Bu yasaklamalara göz yuman, “Aman sokağa çıkmayalım” diyen düzen partileri de bir o kadar sorumlular.

Ayasofya’nın ibadete açılmasına ve binlerce kişinin o alanda toplanmasına ses çıkarmayanlar, iktidarın yaptığı mitinglere tek söz söylemeyenler, pandemi nedeniyle cumhuriyeti ışık gösterileri ile kutluyorlar! Buradan da anlaşılacağı gibi ortaklaşılacak şey, halkı virüsten korumak değil, emekçilerin siyaset yapma hakkının elinden alınması. TKP’de 29 Ekim günü siyaset yapma hakkımızın kimsenin tekelinde olmadığını, tüm yasaklamalara rağmen göstermiş oldu.

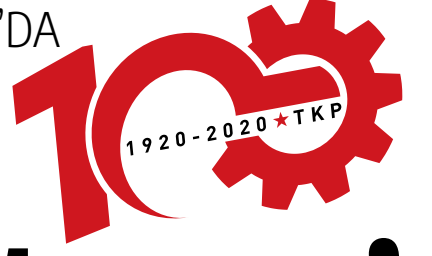
► **TKP EMEKÇİLERİN SAĞLIĞINI DA, HAKLARINI DA KORUR**

TKP pandemi boyunca siyasi faaliyetlerini sürdürmek için birçok şey yaptı. Kongre düzenledi, Semt Evleri açtı, Kadın Dayanışma Komiteleri kurdu. 29 Ekim’de de sokağı boş bırakmayacağını gösterdi. Bir yandan pandemi sürüyor... Hiç endişelenmiyor musunuz?

Salgının geldiği boyutlar ortada. Bu tabloyu ciddiye almamak büyük suç. TKP içerisinden geçtiğimiz sürecin ciddiyetinin ve sorumluluklarının farkında. Yaptığımız her etkinlik, eylem ve toplantıda ciddi önlemler alarak faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Üstelik iktidarın yaptığı gibi sorumluluğu katılımcılarımıza bırakmıyoruz.

Devletin aldığı önlemlerden çok daha fazlasını titizlikle karar altına aldığımızı ve uyguladığımızı söyleyebilirim. Az önce de defalarca değindik, pandemi bahanesiyle emekçilerin haklarının fütursuzca gasp edildiği böyle bir dönemde, kimse TKP’den kabuğuna çekilmesini beklemesin. TKP emekçilerin sağlığını da, haklarını da korur.

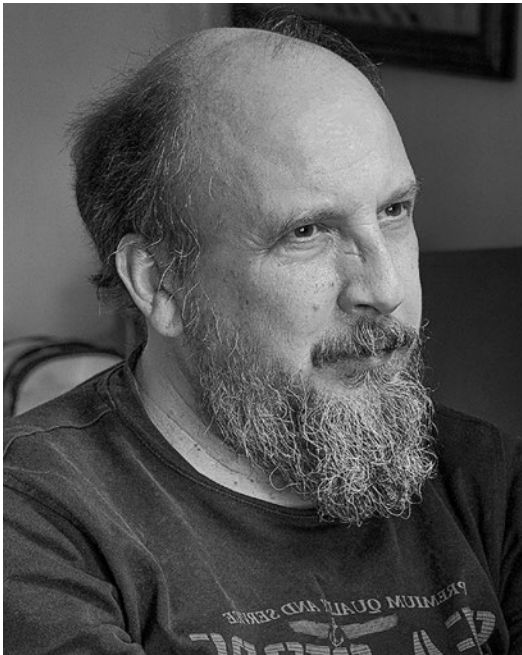

'Tüm çeşitliliğiyle işçi sınıfının öykülerini anlatıyoruz'

"Hiç Boyun Eğer Mi İnsan" sergisi 4 Kasım akşamı İstanbul Nâzım Hikmet Kültür Merkezi'nde açıldı. Serginin küratörlüğünü üstlenen Fırat Arapođlu, sanatsal kurulundan Olgu Ülkenciler ve Ahmet Elhan ile TKP'nin yüzüncü yılına adanan bu kolektif çalışmayı konuştuk.

Isterdik ki bu yılı birçok görkemli etkinlikle kutlayalım, partimizin kurucusu yoldaşlarımızı analım. Ne yazık ki pandemi, düşündüklerimizi aklımızdan ilk geçtiği gibi yapmamıza izin vermedi. Ancak yine de, değişen koşullar mücadeleye engel değil. Sanatla mücadelenin bir parçası olmaya da. Birçok belirsizliğin sonunda sergi izleyiciyle buluşacak, burada da bir mücadele var diyebiliriz. Bu süreç size neler hissettirdi?

Fırat Arapođlu: Evet, TKP 100. yaşını kutluyor... Yılım başlarında biz de bu vesileyle Nâzım Hikmet Kültür Merkezi olarak bir araya geldiğimizde bu yıl için "Hiç Boyun Eğer Mi İnsan" adında bir sergi oluşturmaya karar verdik. Aslında sanatçıların, akademisyenlerin, sanat tarihçilerinin bir araya gelebileceği bir sergi düşledik. Ancak pandemi başladığından beri bu süreci nasıl organize edebileceğimize kafa yoran Ahmet Elhan, Olgu Ülkenciler, Mesut Eren ve Ömer Koçađ'dan oluşan bir

Serginin sanatsal kurulundan Ahmet Elhan.

sanatsal kurul oluşturulması gerektiğine karar verdik. Ben de sergiyi koordine etme görevini üstlendim.

Sergi hem bir ütopyanın görselleştirilmesini, hem bugünün işaretlenmesini, hem de geleceğe dair umudun sunulmasını amaçlıyor. Tam da bu noktada iki sanatçı dostumuzdan çok önemli bir öneri geldi: İşçilerin, tüm emekçilerin gündelik hayatlarını temsil ettiğini düşündükleri fotoğrafları da dahil etmek ve kolektif bir görselliği ortaya koymak... Böylece sergi kol ve zihin emekçisinin aralarında bir hiyerarşi gütmeksizin eşit platformda bulunduğu adeta bir sahne tasarımına dönüştü. Serginin örgütlenmesinden son asılma sürecine kadar bu şekilde ilerlendi diyebilirim.

Ahmet Elhan: Benim için ilginç tarafı şu oldu: Salgın fiziksel teması ortadan kaldırdı; fakat biz sergiyi, tabanını genişleterek, tamamen hiyerarşi dışı bir ilişki içinde, bu teması başka şekilde yaratarak kurduk. Fiziksel temas ortadan kalktı; ama emekler bazında bir temas oldu. Ortaya iç içe geçen bir mozaik çıktı. Sanıyorum bunu sergiyi kurduğumuz zaman da daha net görebileceğiz.

Olgu Ülkenciler: Ben de öncelikle yüzüncü yılımıza bir selam göndererek söze başlayayım. Aslında serginin hazırlıkları çok önceden başladı. Pandemi dolayısıyla sekteye uğraması can sıkıcı olsa da vazgeçmeden devam ettik. Hiçbir zaman iptal edeceğimizi düşünmedik. Bu sergi bir şekilde olacaktı, belki mekansız olacaktı; ama başka yollardan biz bu sergiyi izleyiciye ulaştırmanın planlarını yaptık. Dijital platformlara taşımayı, hatta belki sokağa

Serginin küratörlüğünü üstlenen Fırat Arapođlu.

taşımayı bile düşündük. Mücadele devam ediyor dediniz ya, önemli kısmı buydu, işte biz de hiç vazgeçmedik.

"Hiç Boyun Eğer Mi İnsan" sergisinde onlarca kişinin emeği var, sanat emekçisi olan ve olmayanlar

var... İlk çağrıştırdığı şey bu serginin kolektif bir emeğin ürünü olması. Bu boşuna değildir elbette. Zira kolektivite bir komünist parti için de en önemli değerlerden biri...

AE: Bu çapta büyük bir sergiyi bir parti örgütünün yüzüncü yılını kutlarken düzenlemek en başta bir yöntem meselesi. Sergiyi düzenleme biçimimiz partide önerilen bir hayat biçimiyle örtüşmek durumunda. Biz böyle bir noktadan hareket ettik.

SADECE İŞÇİ SINIFI AVANGART DÜŞÜNCEYLE BURJUVAZİNİN BAĐINI KOPARABİLİR

FA: Şöyle bir ekleme yapayım buna; sosyal bilimlerde ve sanatta "karnavalesk" kavramından ve farklılaşan bir bütüncül-

Fiziksel temas ortadan kalktı; ama emekler bazında bir temas oldu. Ortaya iç içe geçen bir mozaik çıktı. Sanıyorum bunu sergiyi kurduğumuz zaman da daha net görebileceğiz.

lükten bahsederiz. Bu sergi için işçi sınıfını indirgeyici ve dar bir tanımla ele alarak hareket etmedik. Kurmaya çalıştığımız denge ile işçi sınıfının farklılaşan bütüncül estetiğini sunmaya çalıştık. Çünkü sadece işçi sınıfı avangart düşünceyi burjuvaziye bağlayan bağı kesebilir. Bizler de bu sergiyi kurarken bunu düşündük. Sergide Nuri İyem, Fikret Otyam, Sait Günay gibi hayatta olan ya da olmayan ama sosyalizan düşünceye örgütlenen büyük ustaların yanında, TKP bünyesindeki sanatçılar ve işçilerin bir araya geldi. Bu yolla hem bugünü, hem geleceği betimlemeye çalıştık. Şöyle de söyleyebilirim; aslında yarımın sosyalist cumhuriyetinin tasarımını öneriyoruz biz. O günü belki biz görmeyebiliriz; ama bugünden sahne tasarımı önerenler gibi kendimizi konumlandırmak hoşumuza gidiyor.

DİLERİM Kİ BÜTÜN SANATÇILAR ÖRGÜTLÜ MÜCADELEYE KATILSIN

OÜ: Fırat'ın dediği gibi sergide sosyalist sanatçılar, örgütlü, örgütsüz sanatçılar var. Ben dilerim ki bütün sanatçılar örgütlü mücadeleye katılsınlar. Çünkü örgütlülük sanata büyük bir anlam katıyor.

Daha ayrıntılı anlatacak olursam, biz sergi için boyutta bir bütünleşme sağlamak istedik. Bütün sanatçılardan disiplinleri farklı olsa da 25*25 cm boyutunda -ki zorlayıcı bir boyuttur, kare zor bir kadrajdır- eserler istedik. Onlarca kişi bu şekilde ortaklaşmış oldu. İşçilerden gelen çalışmalarını gördüğümüzde de doğru bir şey yaptığımızı anladık. Aslında "Hiç Boyun Eğer Mi İnsan" sloganında birleştik diyebilirim. Çünkü biliyoruz ki insanlar, işçiler, sanatçılar boyun eğmemeye devam edecek. Biz de bu serginin çok daha geniş kapsamlılarını yapacağız.

FA: Evet, yeri gelmişken o bilgiyi de verelim, sergi toplamda 90 katılımcıdan oluşuyor.

TÜM ÇEŞİTLİLİĞİYLE İŞÇİ SINIFININ ÖYKÜLERİNİ ANLATIYORUZ

Sergiye emek verenler arasında ülkenin en önemli sanatçıları kadar işçiler, öğrenciler, gençler var... Belki bazılarının ilk sergisi bu. Onlar için nasıl bir tecrübe oldu? Ortak bir dili nasıl tutturdunuz? Hiyerarşinin olmayışından bahsediyorsunuz, bu aynı zamanda sanatı belli bir elitizme hapsedmeye karşı da bir başkaldırı mı?

OÜ: Sanırım ilk kez böyle bir şey yapıyor. İlk kez işçiler ve profesyonel sanatçılar bir araya geliyor.

FA: Bu her şeyden önce bir kavrayış meselesi. Bizim bu sergide de yapmaya çalıştığımız biraz sembolik anlamıyla yüzüncü yılı anlatmak; ama içerik olarak aslında proletarya öyküleri için bir çerçeve yaratıyoruz.

Tüm giriftliğiyle, karmaşıklığıyla, eşsizliği ve çeşitliliğiyle bu öyküleri bir mekâna taşıyoruz.

Geçmişte elbette ki şöyle örnekler var: Nuri İyem'ler "Liman Şehri İstanbul" sergisinin açılışını bir balıkçıya yaptırmışlardı ve o sergi sonra hükümet tarafından kapatılmıştı. Yani işçiler ve sanatçıların mekânda bir araya geldikleri projeler var. Büyük konuşmayalım; ama kolektif bir dili üreten bir sergi olmak anlamında bir ilk diyebiliriz.

Bu sergide herkes kendi formasyonundan, kendi konumundan, kendi yaşından, kendi işinden, kendi cinsiyetinden "Hiç Boyun Eğer Mi İnsan" sloganına yaklaştı. Örneğin Türkiye Komünist Gençliği doğrudan ulaşarak "Biz bu serginin bir parçası olmak istiyoruz" dedi. Serginin kurulumunda görev almak istediğini söyleyen daha önce hiç tanımadığımız gençlerden e-postalar aldık, bu çok mutluluk verici.

AE: Bu yaptığımıza bir ilk araya gelme diyebiliriz; bir nevi bir örgütlülük başlangıcı. Sanatla uğraşanların sahnesine dışardan başka insanlar davet edildi. Bunun bir ikincisi yapılırsa, bu sefer işçiler ve sanatçıların temasları yoğunlaşırsa, bu farklı bir örgütlülüğün başlangıcı olur. Hiç daha önce bir sergiye katılmamış, hayata bir sergiye katılacak vizörden bakmamış birinin katılması... İşte bu, değişimdir. Bu ilk hamlelerinde belki biraz alışılmış dilin içinde kaldılar; ama daha uzun süreli bir temas kurulduğunda başka bir yere sıçrayabilirler. Amacımız sanat dünyasının kalıplaşmış modellerini dışardaki insanlara empoze etmek değil, riskler alarak dışarıdaki insanlara açılabilme olanağı göstermek. İmkânları bilip oradan farklılaşabilmek...

Serginin sanatsal kurulundan Olgu Ülkenciler.

BUGÜN SERGİDE BİR KISMI VAR. YARIN BÜTÜN DÜNYAYI O KIZIL BAYRAK KAPLAYACAK

Sergide bir de işçi sınıfının kızıl bayrağını temsil eden bir parça var. Sanırım oluşumunun da ilginç bir hikayesi var, bu eser nasıl ortaya çıktı?

OÜ: Gorki'nin Ana romanında geçer; 1 Mayıs'a eldeki bütün kırmızı bez parçalarını alarak giderler... Fikir oradan doğdu. Aslında bu eser öyle bir bütünlük oluşturuyor ki; bu kızıl parçalara her gün yenisi ekleniyor. Bugün bu sergide sembolik olarak bir kısmını sergileyebiliyoruz, yarın bütün dünyayı o bayrak kaplayacak.

Enstalasyon şeklinde olan işler için geçerli olan şudur; bu çalışma farklı bir mekânda olsaydı başka şekilde sergilenecekti. Yani mekâna göre de uygulamanız gerekir her şeyi. Bu kızıl bayrak ise mekânları aşacak, farklı yerleri dolaşacak, büyüyecek.

Enstalasyon şeklinde olan işler için geçerli olan şudur; bu çalışma farklı bir mekânda olsaydı başka şekilde sergilenecekti. Yani mekâna göre de uygulamanız gerekir her şeyi. Bu kızıl bayrak ise mekânları aşacak, farklı yerleri dolaşacak, büyüyecek.

Son olarak, sergiyi İstanbul'da olmadığı için ziyaret edemeyecek olanlara ne önerirsiniz?

OÜ: Sergi çok yakın bir sürede dijital platforma taşınacak. Umudumuz serginin her yerden gezilebilecek durumda olması. Ayrıca katılan işçilerle söyleşiler, seminerler de yapabilmek istiyoruz.

AE: Ben de şöyle bir ekleme yapayım: Bayraktan bahsettik, o aslında bir me-tafor. Örgütler mekânlarında bu bayrağı büyütebilirler. Düşünün onlar da toplayacaklar bu kırmızı bez parçalarını, birbirlerine ekleyecekler, mesela Semt Evlerinde, ve onların her birinin bir kırmızı bayrağı olacak... Müthiş bir çeşitlilik olur bu.

İŞYERLERİ SALGINDAN KIRILIYOR,

Patronların Ensesindeyiz Ağı'na virüsün yayıldığı işyerlerinden gelen işçi ihbarlarında büyük bir artış var. İşyerleri salgının merkez üssü haline gelmiş durumda. İstanbul Valisi ise işçilerin hasta hasta işe gitmek zorunda kaldığını itiraf edip çözüm önerisi olarak "esnek çalışma" öneriyor.

Istanbul Valisi Ali Yerlikaya geçtiğimiz haftalarda salgının kentte giderek yayılmasına ilişkin bir açıklama yaparak işçilerin işe gidiş ve geliş saatlerini değiştirmeyi, esnek çalışmayı gündeme getirmişti. Vali yaptığı açıklamada "İstanbul'da hasta hasta işe gidiyor. Çünkü Covid'den korkuyor ama işten atılmaktan daha çok korkuyor" demiş, açıklamanın devamında ise "İstanbul'da salgının yeniden yükselmesindeki en önemli neden toplu ulaşım. Bunu unutmamalıyız. Bu toplu ulaşımı rahatlatamazsak bu salgını kesemeyiz. Bunu da taşıt sayısını arttırarak yapamayız" diyerek salgını fırsat bilip yıllardır patronların isteği olan esnek çalışma saatlerini hayata geçirme çabasını ortaya koymuştu.

En son Sağlık Bakanı da esnek çalışma saatlerini destekleyen benzer bir açıklama yaptı. Siyasi iktidarın tüm kurumları el birliği yaparak patron fırsatçılığına destek sunuyor. Bugün salgının yayılmasına neden olan mesai saatleri değil, gerekli önlemlerin alınmamasıdır.

Toplu ulaşımında ek seferler konularak, işyerleri salgına karşı bilimsel yöntemlerle düzenlendiğinde, öncelik işçi yaşamına verildiğinde salgın kontrol altına alınabilir. Vali ve Sağlık Bakanı'nın yaptığı açıklamaların bir yanı sıra da emekçilerin nasıl bir baskı altında olduğunu, iktidarın iş yerlerinde neredeyse hiçbir etkili önlem almadığını itirafı niteliğinde.

TKP'DEN VALİ'YE YANIT

Türkiye Komünist Partisi aynı gün yaptığı açıklamayla, "Esnek mesai saatleri salgını önlemez ama işçilerin iş yoğunluğunu artırır. İşçiler ise yeterince yoğun ve risk altında çalışmaktadır. Patronların kârı değil emekçilerin sağlığı öncelikli olmalıdır. Vali, hasta hasta işe gitmek zorunda kalan emekçilerin var olduğunu söylüyorsa, gerekeni yapmalı, işyerinde ya da işçilerin işe geliş gidişlerinde yeterince önlem almayan, hasta olan işçinin ücretini kesen ya da onu ücretsiz izne yollayan patronları denetlemeli ve hesap sormalıdır" diyerek, Vali'nin açıklamayı hangi niyetle yaptığını işaret etti.

SALGININ MERKEZ ÜSSÜ İŞYERLERİ

Ülke çapında vaka sayıları hızla artmaya devam ediyor. Bu süreçte salgının yayılma merkezleri işyerleri oldu. Patronların işyerlerinde önlem almadan işçileri çalıştırması, daha yoğun ve baskı altında çalışmaya zorlaması, işe gitme zorunluluğu olan işçilerin hastalanmasına ve işyerlerinin adeta salgın üsleri haline gelmesine neden oldu.

Mağazalar, AVM'ler, okullar, fabrikalar bu dönemde salgının yeni merkezleri haline geldi. İşçiler virüs riski altında patron baskısı ve fırsatçılığa maruz kalarak çalışmak zorunda kalırken, işsizlik ve ücretsiz izin dayatmasıyla ile tehdit ediliyorlar.

Patronların Ensesindeyiz Dayanışma Ağı'na yansıyan ihbarların önemli bir bölü-

münde işyerlerinde vaka bilgilerinin artış gösterdiği kaydediliyor. Şantiyeler, fabrikalar, AVM'ler, okullar ve tüm işyerlerinde salgın hızla yayılıyor. Yaz aylarında üretime tam gaz devam eden patronların işyerlerinde önlem almadan çalışma yaşamını devam ettirmeleri, aldıkları önlemleri gevşetmeye başlamaları işçiler arasında hastalığın yayılmasına ve işçilerin canları hiçe sayılarak çalışmak zorunda kalmasına neden oluyor.

Kendilerini villalarında, yalılarında korumaya alan patronlar dışarıya adımını atmadan işlerini yürütürken, işçiler her gün toplu taşıma araçlarında işe gidip gelmek zorunda kalıyor. Milyonlarca emekçi işyerlerine ulaşmak için toplu ulaşım araçlarını kullanıyor. Salgını ciddiye alan, emekçilerin hastalanmasını engelleyecek bir yönetim anlayışının olmaması sefer sayılarını artırıp, yeni ulaşım araçları çıkarmak yerine, işçileri tıklım tıklım toplu taşıma araçlarına doldurarak salgının tüm ülkede yayılmasına neden oluyor.

PATRONLARIN ENSESİNDEYİZ

KIRAÇ KORZO FABRİKALARI

Bünyesinde Koroplast, Sareks, Korsini gibi firmaları bulduran Korozo Group'un Kırac'ta bulunan fabrikalarında Covid-19 vakalarının arttığı PE'ye iletilmişti. Vakaların üst düzey yöneticilerin maske kullanımına dikkat etmemesinden kaynaklandığı ve bazı yöneticilerde vakalar görüldüğü belirtildi. Yöneticilerin evden çalışmaya başlayarak kendilerini korumaya aldığı fabrikada, üretimde çalışan işçiler arasında vaka tespitinde vardiyanın durdurulmadığı, işçilerin servislerine gitmek için dahi toplu ulaşım kullanmak zorunda kaldıkları ve işçilerin salgın seyrinin yeniden hızlandığı bir dönemde hastalığa yakalanma riskinin arttığı görüldü.

SELİMPAŞA TEM TEKNİK

Patronların Ensesindeyiz Ağı'na, Silivri Selimpaşa OSB'de faaliyet yürüten Tem Teknik elektronik fabrikasından 12 işçinin testinin pozitif çıktığı, 6 işçinin de belirtiler gösterdiği ihbar edilmişti. İş güvenliği önlemlerinin eksik olduğunun belirtildiği fabrikada, havalandırma sisteminin bulunmadığı, işçi servislerinde toplu halde taşımaya devam edildiği ve maske dağıtma konusunda eksiklikler yaşandığı bildirildi. İşçiler vakaların artacağından endişe ederken, patronun işçilere taahhütname imzalattığı belirtildi.

SINAV KOLEJİ

Ankara'da Sınav Okulları'na ait iki yerleşkede vakaların gizlendiği haberlere yansımıştı. Okul yönetimi, vaka haberlerinin okulun imajını zedeleyeceği gerekçesiyle gerçekleri saklıyor. Keçiören'deki Sınav Okulu'nda öğretmenlere neden okula gelmediği sorulursa test sonucunun negatif çıktığını ama gelmeyi uygun

VALİ'NİN DERDİ ESNEK ÇALIŞMA

BİRLİK OLUNCA OLUYOR

Bahçeşehir Koleji Çamlıca kampüsünde sözleşmesi yenilenmeyen, çeşitli sebeplerle mağdur edilen ve oyalanan öğretmenler Patronların Ensesindeyiz Ağı'yla birlikte hareket ederek kazandılar.

Patronların Ensesindeyiz Ağı'yla temasa geçen Bahçeşehir Koleji öğretmenleri kurumdan sözleşmelerinin yenileneceğine dair hep olumlu dönüş aldıklarını; ancak Haziran ayında sözleşmelerinin yenilenmediğini bildirdiler. Haziran ayında işten çıkarılarak hakları verilmeyen öğretmenler yöneticiler tarafından sürekli oyalandıklarını belirterek Patronların Ensesindeyiz Özel Okul Öğretmenleri Dayanışma

Ağı ile beraber yaşadıkları hak gaspına karşı mücadele etmeye karar verdiler.

PE Ağı'nı daha önce Bahçeşehir Koleji'nde başka öğretmenlerin mücadele ederek haklarını aldığı haberlerini görerek tanıyan öğretmenlerin mücadelesi sonuç verdi ve Patronların Ensesindeyiz avukatlarının kurum ile irtibata geçmesi üzerine, öğretmenlerin kıdem tazminatlarının ödeneceğine dair anlaşma imzalandı.

Öğretmenler kazanımdan sonra verdikleri röportajda, "Haklarımızın farkına varıp bu yolda nasıl ilerleyebileceğimizi daha net öğrenmiş olduk. Bu karşı taraf nezdinde de bizi daha güçlü kıldı. Belki de daha fazla ciddiye alındık. Bizi yalnız

görüp ezmek istediler açıkça. Ancak PE sayesinde bizim gibi pek çok mağdur öğretmenle tanışıp birlik olduk. Ve birlik olduğumuzda daha fazla ses getirdiğimizi anladık. Diğer

yandan, yine bu ağa ulaşan özel okul öğretmenlerinin haklarını elde ettiklerini gördüğümüz için daha bilinçli hareket etme fırsatı yakaladık" açıklamalarında bulundu.

AĞINA YANSIYANLAR

bulmayarak kendini karantinaya aldığını söylemesi isteniyor. Ankara Çankaya'daki Snav Okulu'nda ise yoğun belirtiler göstererek karantinaya alınan bir öğretmenin test sonucuna dair idareden bilgi talep eden diğer öğretmenlere gerekli bilgi paylaşımı yapılmadı.

İBB ATIK ŞANTIYESİ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) Atık Yakma ve Enerji Üretimi Tesisi şantiyesinde yüzlerce işçinin test sonucunun pozitif çıktığı İnşaat İşçileri Dayanışma Ağı gönüllüleri tarafından belirtilmişti.

Pandeminin başladığı Mart ayında işçilerin tepkilerinden dolayı geri adım atan patron şantiyede salgına karşı önlemler almıştı. Yaz aylarında önlemlerin gevşetilmesi ve havaların soğumasından dolayı şantiyede tekrar vakalar arttı. Patronların Ensesindeyiz Ağı'nın konuyu gündeme getirmesiyle beraber İBB'den yetkililer şantiyeye gelecek denetimler yaptı. Şantiyede yeniden önlemlerin alındığı belirtildi.

MALTEPE PARK

Maltepe Park AVM'de bir mağazada müdür yardımcısının Covid-19 testinin pozitif çıktığı ve buna rağmen işçilere bir açıklama yapılmadığı işçilerden PE Ağı'na ulaşan ihbarlardan birisiydi. Mağaza müdürü işlerin durmaması gerekçesiyle durumu işçilerden gizleyerek salgının AVM içinde çalışan diğer işçilere ve müşterilere yayılmasına göz yumduğu belirtilmişti.

ÜCRETSİZ İZİN UZATILDI Ya virüs tehdidi altında çalışacaksın, ya da fiilen işsizsin!

Patronlar için önemli bir fırsat olan ücretsiz izin ve kısa çalışma AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın aldığı kararla iki ay daha ertelenerek 17 Ocak 2021'e uzatıldı. Siyasi iktidar pandemiye fırsat bilip kalcı olarak işçilerin haklarına saldırmanın araçlarını üretiyor. Ücretsiz izin normal zamanlarda yasada yokken artık yasaya girmiş oldu. Buna göre işten çıkarmak bu dönem yasak ama işçiler ücretsiz izne çıkarılıp maaş alamıyor. Maaş alamayan işçi işten de çıkarılmış sayılmıyor. Dolayısıyla bu kararın uzatılmasıyla işçiler virüs tehdidi altında işsizlik ve ücretsiz izin dayatmasıyla karşı karşıya kalıyor.

İşçilere ücretsiz izinde oldukları bu dönemde işsizlik fonundan günde 39,24 lira olmak üzere ayda 1170 lira ödenecek. İçinden geçtiğimiz yoksulluk sürecinde işçilere ödenen bu para olsa olsa sadaka görevi görecektir.

SAĞLIK EMEKÇİLERİ YALNIZLAŞMAYI VE YALITILMIŞLIĞI AŞIYOR

SALGIN DAYANIŞMA ve HABERLEŞME AĞLARI KURULUYOR**Baskıdan ve sömürüden uzak güvenli bir çalışma ortamı, insanca yaşamak için yeterli bir ücret, insanca çalışma süreleri ve sayılan bu taleplerin güvence altına alınmış olması... Çok mu zor?**

Salgından önce de sağlık emekçileri hangi konumda ve nerede çalışıyor olursa olsun pek çok sorunla boğuşmak zorunda kalıyordu. Salgınla birlikte ise sağlık hizmeti üretiminde yaşananları ancak kriz ve kaos gibi sözcüklerle tanımlayabiliriz. Bu tabloda her sağlık emekçisinin payına tek tek ne gibi olumsuzluklar düştüğünden bağımsız olarak sağlık emekçilerini güçsüz ve çaresiz kılan tanımlayıcı özelliklere ise örgütsüz olmalarıdır. Siyasi sorumluların kendilerini sadece her gün inandırıcılığı yitirmiş tablolar açıklamakla yükümlü gördükleri bir ortamda halktan ve sağlık emekçilerinden beklenen ise altın ve döviz kurlarını takip eder gibi bu tabloları takip etmekle yetinmek.

Yaşanan bu salgın döneminde sağlık emekçilerinden, verilen keyfi görevlendirmelere sessizce boyun eğmeleri, çalışma arkadaşları, aileleri ve tüm yurttaşların sağlık hakkı için seslerini çıkarmamaları, kamuoyuna sağlık emekçilerinin ekonomik açıdan ihya edileceği masalları anlatılırken verilen yoksulluk sınırındaki ücretlere razı olmaları bekleniyor.

Beklentiler bir yana, salgınla mücadelede ulaşım, beslenme, barınma, ekipman gibi başlıklarda sağlık emekçilerine verilen desteğin neredeyse yok hükmünde olduğunu söyleyebiliriz. Alkışlarla başlayan psikolojik desteğin ise ünlü komedyenlere taşere edilecek olması sağlık emekçilerinin içine düştüğü bunalımı hafifletir mi bilemeyiz. Tüm bu başlıklarda sağlık emekçileri kendi kaderleriyle baş başa bırakılmış, çoğu örnekte kendi göbeğini kendisi kesmek zorunda kalmış durumda. Sağlık piyasalaşması ve hastanelerimizin kâr odaklı işletme mantığıyla yönetiliyor oluşundan kaynaklı tüm sorunlar salgınla birlikte adeta yoğun yağış sonrası patlayan lağıma benzer şekilde çalışma ortamlarımızdan taşıyor.

SAĞLIK EMEKÇİLERİ NE İSTİYOR?

Sağlık emekçileri açısından bu böyle sürüp gidemez.

Baskıdan ve sömürüden uzak güvenli bir çalışma ortamı, insanca yaşamak için yeterli bir ücret, insanca çalışma süreleri ve sayılan bu taleplerin güvence altına alınmış olması...

Bunlar emeğiyle geçinen herkesin en temel hakkıdır.

Bu haklar salgın koşullarının yakıcılığında sağlık emekçilerinin acil taleplerine dönüşmüş durumdadır.

Her bir hastanede, hak gasplarının ayrı bir yüzü ön plana çıkıyor; kimi hastanelerde

ücret ödemelerinde yaşanan aksamalar ön plandayken, kimi hastanelerde yönetimin keyfi uygulamaları, ekipman eksiklikleri, uzayan çalışma süreleri gibi sorunlar öne çıkıyor.

Çalıştıkları birimlerde izole olmuş sağlık emekçilerinin ise çoğu zaman hastanelerin diğer birimlerinde yaşanan benzer sorunlardan haberi bile olmuyor. Sağlık emekçilerinin bu yalıtılmışlıkları yöneticilerin işine gelirken, sağlık emekçilerinin sorunlarını ve çözüm yollarını ortaklaştırıp, haklarını almak için harekete geçmeleri önündeki en büyük engel olarak duruyor.

Salgın Dayanışma ve Haberleşme Ağları ise sağlık emekçilerinin bu yalıtılmışlığını kırmak, mesleki ayrımların ötesinde bir dayanışma ortaya koymak ve böylece temel haklarını alabilmek için harekete geçecekleri zemini oluşturmak amacını taşıyor.

SAĞLIK EMEKÇİLERİ HASTANELERDE SALGIN DAYANIŞMA VE HABERLEŞME AĞLARINI KURUYOR!

Sağlık emekçileri için salgın, ucunda işi göremedikleri karanlık bir tünele dönüşmüş durumda. Süreç boyunca siyasi iktidar ve onun doğrudan temsilcisi haline gelmiş hastane idarecileri tarafından kaderleriyle baş başa bırakıldıklarını yeterince tecrübe ettiler. Salgın; kendilerinin, mesai arkadaşlarının veya meslektaşlarının ve ailelerinin sağlığı için duydukları endişe, yaşadıkları ekonomik kayıplarla gelen geçim sıkıntısı, idari zorbalıklar karşısında yaşadıkları yalnızlık ve çaresizlik hissi anlamına geldi. Bu karanlık tünelden çıkışın tek yolu ise sağlık emekçilerinin bir araya gelerek kendi kaderlerini ellerine almalarıdır.

Sağlık emekçilerinin salgınla ilgili yalanlarla, idari baskılarla, hak kayıplarıyla başa çıkabilmesi için tüm hastanelerde bir araya gelmelerinin ortak zemini olarak Salgın Dayanışma ve Haberleşme Ağlarını kuruyoruz.

Ağa katılmak isteyen tüm sağlık emekçilerini bizimle temasa geçmeye, dayanışmaya davet ediyoruz.

NASIL YAPABİLİRİZ?

Sağlık emekçileri olarak kendi hastanenizde ağın kuruluşu için bir adım atmaya gönüllü iseniz Salgın Dayanışma ve Haberleşme Ağı ile iletişime geçebilirsiniz. TEL: +905419400514

İŞÇİNİN HUKUK KÖŞESİ

PATRONA TEŞVİK İŞÇİYE KÖLELİK TORBA YASA NE GETİRİYOR?

AKP, salgın fırsatçılığına devam ediyor. Meclis'te görüşülen son Torba Kanun'da patronlara birçok teşvik, kolaylık ve vergi indirimi öngörülürken, esnek çalışmanın önünü açan ve işçinin kıdem tazminatı hakkını ortadan kaldıran düzenlemeler yer alıyor. Üstelik patronlara verilecek teşvikler, işçinin birikimleriyle oluşan İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacak.

► “Esnek Çalışma” nedir? Patronlar neden işçilerin esnek çalışma biçimlerinde istihdamını ister?

Normal çalışma düzeninde işçilerin sabit bir iş yeri, düzenli çalışma saatleri ve her ay aldıkları belli bir maaşları vardır. Esnek çalışma düzeninde bu sayılanların yerini patronların çıkarı doğrultusunda düzenlenen bir karmaşa alır. İşçilerin çalışma saatleri patronların ihtiyaçları doğrultusunda değişir, maaşları buna bağlı olarak belirsizleşir ya da işçiler taşeronlar için çalışarak, fabrika fabrika gezerek parça başı üretim yapar hale getirilir. Patronlar böylece maliyet olarak gördükleri işçi maaşı ile istedikleri gibi oynayabileceklerdir. Yeni torba yasında iş hukuku açısından karşılaştığımız düzenlemelerin büyük bir bölümü işçilerin çalışma düzenini patronlar lehine esnekletmeye yöneliktir.

► Belirli süreli iş sözleşmesi nedir? İşçiler gerçekten kıdem tazminatı hakkını kayıp mı edecek?

Türkiye'de iş hukuku temel kural olarak yeni işe başlayan bir işçinin oradaki çalışmasının ne zaman biteceğinin önceden kararlaştırılmadığı “belirsiz süreli iş sözleşmesi” ile istihdam edileceğini öngörür. Bu sözleşmeye göre işçiler çalıştıkları süreye göre kıdem ve ihbar tazminatına hak kazanır, yıllık ücretli izin hakkı elde eder ve iş güvencesine sahip olarak işe iade davası açabilir.

İşçinin işe başladığı günden itibaren iş ilişkisinin ne zaman sona ereceğinin belli olduğu “belirli süreli” iş sözleşmelerinde ise yukarıda saydığımız haklara erişemeyen işçinin ayrıca sendikalı olması da zorlaşacak, sürekli yeni iş yerlerine çalışmak zorunda kalacak, düzenli bir yaşam kurmakta zorlanacaktır.

Belirli iş sözleşmesi ile işe başlamış işçi kıdem ve ihbar tazminatı alamayacaktır. Patronlar böylece işçilerin işten ayrıldıkları süreçte kendilerine çok gerekli olan bu tazminata daha baştan el koymuş olacaklar. Normal şartlarda İş Kanunu, bu çalışma biçimini çok sıkı şartlara bağlamış ve sınırlandırmış, işçilerin bu dezavantajlı şartlarda çalışmalarını istisnai bir durum olarak tanımlamıştır.

Torba Kanun ile 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanların iki yıl süreyle belirli süreli iş sözleşmeleri ile çalışmalarının önü açılacak. Bu işçiler çalışan nüfusun dörtte birinden fazlasını oluşturuyor. Yeni düzenleme ile işçi sınıfının çok büyük bir kısmı iş hukukunun işçilere sağladığı hak ve güvencelerin dışına itilecek.

► Torba Kanun'da getirilen kısmi çalışma teşvikleri genç işçilerin emeklilik haklarını nasıl baltalıyor?

Torba yasa ile gelecek olan ayrı bir düzenlemede, 10 günden az çalıştırılan 25 yaş altı gençlerin sadece yüzde 2 iş kazası ve meslek hastalıkları primi ile yüzde 7,5'i işveren yüzde 5'i sigortalıya ait olmak üzere yüzde 12,5 oranında genel sağlık sigortası primi işveren tarafından ödenecektir. Ancak bu işçilerin emeklilik primleri ödenmeyecektir. Bu sürede gençlerin emeklilik hakları ellerinden alınmış olacaktır. Düzenlemeyle gençler hem -emeklilik için prim ödenmeyeceğinden- prim gününü şartını karşılamada sorun yaşayacaklar hem de “sigortalılık başlangıç tarihi” ötelendiğinden emekliliğe esas ilk çalışma tarihinin gecikmesiyle karşı karşıya kalacaklar.

► “KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞMA” NEDİR? TORBA KANUN KİSMİ ÇALIŞMAYI NASIL TEŞVİK EDİYOR? KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞMA İŞÇİDEN NE GÖTÜRECEK?

Kısmi süreli çalışma “İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği”nin 6. Maddesinde “işyerinde tam süreli iş sözleşmesi ile yapılan emsal çalışmanın 2/3 oranına kadar yapılan çalışma” olarak tanımlanmıştır. Bu şekilde çalışan işçiler daha az süre çalışacak ve ancak çalıştıkları süre oranında maaş alabileceklerdir. İşçilerin aldığı yol ve yemek ücreti gibi diğer ek ücretler de çalışma saati oranında verilecektir.

Yeni tasarıda daha önce tam süreli çalıştığı işyerinde 31.12.2020 tarihine kadar kısmi süreli çalışmaya ikna olması halinde işçinin ücreti çalışmadığı süre için yerine başka bir kısmi çalışan işçinin alınması koşulu ile gelir vergisinden istisna olacak. Ancak, bu istisna aylık brüt asgari ücretin yüzde 10'unu aşamayacak ve 12 ayı geçemeyecek. Madde ile işçilerin iradesi kısa süreli bir ek gelir olanağı ile satın alınmaya çalışılıyor.

Buradaki önemli bir hile de, kıdem tazminatları işçilerin son aldıkları maaş üzerinden hesaplandığı için, yıllar boyunca aynı işyerinde çalışmış işçinin kıdem tazminatı son aldığı kısmi çalışma ücretinden hesaplanacağından kıdem tazminatının da en az 1/3 oranında düşecek olmasıdır.

Açlık ve yoksulluk sınırı belligenken, Türkiye'de kısmi çalışan bir işçinin evine yeterli ekmek götüremeyeceği açıktır. Kısmi çalışmanın yaygınlaşması halinde işçi sınıfının önemli bir bölümü açlığa ve güvencesiz çalışmaya mahkum kalacak. Kısmi süreli çalışan işçilerin sigorta günleri daha az ödenecek, emeklilik bu işçiler için hayal olacak.

HABER YOLLA
iletisim@patronlarinensesindeyiz.org

YARDIM İSTE
+90 (541) 940 05 14

BİLGİ VER
www.patronlarinensesindeyiz.org

ÖRGÜTLEN...

PATRONLARINENSESİNDEYİZ

**NÂZİM HİKMET
KÜLTÜR MERKEZİ**
4-30 KASIM

